

УДК 616.351/352-006.6-039.1(100 477/85)

*В.В. Шульгіна, О.І. Івашук, С.Ю. Кравчук, І.Я. Гушул***СТАТИСТИЧНІ ПОКАЗНИКИ ЕПІДЕМІОЛОГІЇ КОЛОРЕКТАЛЬНОГО РАКУ СЕРЕД НАСЕЛЕННЯ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ, УКРАЇНИ ТА СВІТУ**

Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці

Резюме. Проведено аналіз статистичних показників розповсюженості, захворюваності та смертності від колоректального раку серед населення світу, Євро-

пи, України та жителів Чернівецької області з урахуванням статі та стадії захворювання.

Ключові слова: рак, кишечник, епідеміологія.

Вступ. За даними Всесвітнього Фонду Реєстрації Раку, колоректальний рак (КРР) належить до найбільш поширеної онкологічної нозології у світі, що становить 9 % та посідає 4-те місце з усіх онкологічних захворювань [1]. Щорічно у світі діагностується до 1 мільйона нових випадків раку цієї локалізації [2].

За даними ВООЗ, з першої п'ятірки найбільш поширених онкологічних захворювань у світі КРР посідає 3-тє місце серед чоловічого населення після раку легень та простати, а в жіночого населення – 2-ге місце після раку молочної залози [3].

Мета дослідження. Провести статистичний аналіз розповсюженості, захворюваності та смертності, за даними ВООЗ, серед населення світу, Європи, України та жителів Чернівецької області; вивчити особливості епідеміології раку кишечника залежно від локалізації патологічного процесу.

Матеріал і методи. Проведений аналіз даних літератури та статистичний аналіз амбулаторних карт 422 хворих на рак ободової кишки та 356 хворих на рак прямої кишки та анального каналу, які перебували на лікуванні та диспансерному обліку в Чернівецькому обласному клінічному онкологічному диспансері протягом 2010-2012 років.

Результати дослідження та їх обговорення. За останніми даними ВООЗ, у 2008 р. у світі на колоректальний рак захворіло 1235108 людей, захворюваність становила 17,3 на 100 тис. населення (із захворілих 663904 – чоловіки (20,4 на тис. нас.) та 571204 – жінки (14,7 на тис. нас.)). У цей рік померло 609051 особа, смертність становила 8,2 на 100 тис. населення. Серед чоловіків від колоректального раку померло 320397 пацієнтів (9,7 на тис. нас.), серед жінок – 288654 (7,0 на тис. нас.) [4].

У країнах Європи, у 2008 р. захворюваність на колоректальний рак становила 450621 людина (28,1 на 100 тис. нас.). З них 238349 чоловіків (35,3 на 100 тис. нас.) та 212272 жінки (22,7 на 100 тис. нас.). У цей період померло 223268 осіб, смертність становила 12,8 на 100 тис. нас. Відповідно смертність 115624 осіб дорівнювала 16,3 на 100 тис. нас., а 107644 жінок – 10,3 на тис. нас. [4].

За показниками смертності від злоякісних новоутворень КРР посідає друге місце у світі, тобто перевищує 500 тис. випадків. Більше того,

у наступні два десятиліття очікується зростання захворюваності на КРР у зв'язку із приростом та старінням населення в різних країнах світу [5].

В Україні у 2011 р. зареєстровано 10 тисяч нових випадків захворювання на КРР, а за останні 10 років захворюваність зросла більш ніж на 30 % [6]. Необхідно звернути увагу, що серед мешканців України, порівняно з країнами Європи, спостерігалася нижча захворюваність на колоректальний рак, при порівнянні показників захворюваності, та вищі показники смертності від цієї патології. Серед мешканців України, за даними ВООЗ, захворюваність на колоректальний рак серед чоловіків становила 30,2 на 100 тис. нас. (9540 осіб), серед жінок – 19,3 на 100 тис. нас. (9727 пацієнток). Загальна захворюваність становила 19267 хворих (23,3 на 100 тис. нас.). У 2008 році померло 6062 чоловіки (18,9 на 100 тис. нас.), жінок – 5959 (17,7 на 100 тис. нас.), загальна смертність становила 13,9 на 100 тис. нас. (12021 пацієнт) [4]. За прогнозами спеціалістів Національного інституту раку України смертність від КРР у нашій країні буде зростати.

При порівнянні епідеміологічних даних щодо колоректального раку в жителів Чернівецької області впродовж трьох років отримано наступні показники: у 2010 р. у Чернівецькій області вперше виявлено 136 хворих на рак ободової кишки (захворюваність становила 16,5 на 100 тис. нас.), у 2011 р. – 158 хворих (захворюваність становила 17,5 на 100 тис. нас.), а у 2012р. – 128 хворих (захворюваність відповідно становила 14,2 на 100 тис. нас.).

Згідно з TNM розподіл за стадіями при вперше виявленому раку ободової кишки представлено в нижченаведеній таблиці 1.

За ці роки в Чернівецькій області динаміка смертності від раку ободової кишки наступна: у 2010 р. від раку цієї патології кишки померло 47 чоловіків та 50 жінок (смертність становила 10,8 на 100 тис. нас.); у 2011 р. – 68 чоловіків та 90 жінок (смертність становила 10,0 на 100 тис. нас.) а у 2012 р. – 9,5 на 100 тис. нас. (померло 42 чоловіки та 44 жінки).

Щодо раку прямої кишки та анального каналу в Чернівецькій області з 2010 по 2012 р. спостерігалася наступна захворюваність: у 2010 р. – 14,8 на 100 тис. нас. (захворіло 120 осіб); у 2011 р. – 13,4 на 100 тис. нас. (зареєстровано 121

Таблиця 1

Роки	I і II стадії	III стадія	IV стадія
2010	53 особи (38,97%)	52 особи (38,24%)	31 особа (22,79%)
2011	68 осіб (43,04%)	53 особи (33,54%)	37 осіб (23,42%)
2012	51 особа (49,04%)	29 осіб (27,87%)	24 особи (23,09%)

Таблиця 2

Роки	I і II стадії	III стадія	IV стадія
2010	81 особа (67,5%)	22 особи (18,33%)	17 осіб (14,17%)
2011	80 осіб (66,12%)	20 осіб (16,53%)	21 особа (17,35%)
2012	40 осіб (44,94%)	25 осіб (28,09%)	24 особи (26,97%)

випадок); у 2012 р. – захворюваність становила 12,7 на 100 тис. нас. (захворіло 115 осіб).

Розподіл за стадіями вперше виявленого раку прямої кишки та анального каналу представлений у таблиці 2.

З 2010 по 2013 р. у Чернівецькій області зафіксовані наступні показники смертності від раку прямої кишки та анального каналу: 2010 р. – 9,5 на 100 тис. нас. (померло 56 чоловіків та 30 жінок), у 2011 р. – 9,9 на 100 тис. нас. (померло 56 чоловіків та 36 жінок) та у 2012 р. смертність становила 10,1 на 100 тис. нас. (померло 47 чоловіків та 44 жінки).

Висновки

1. За період дослідження встановлено зменшення загальних показників вперше виявленого раку ободової кишки та їх збільшення щодо виявлення осіб з I та II стадіями захворювання, що може свідчити про покращання ранньої діагностики з 38,97 % у 2010 р. до 49,04 % у 2012 р.

2. Аналіз вперше виявленого раку прямої кишки та анального каналу в Чернівецькій області показав зменшення кількості вперше виявленого раку I і II стадій з 67,5 % у 2010 р. до 44,94 % у 2012 р., а також збільшення його кількості на III і IV стадії з 18,33 % у 2010 р. до 28,09 % у 2012 р. та з 14,17 % у 2010 р. до 26,97 % у 2012 р. відповідно.

Перспективи подальших досліджень.

Отримані дані є попередніми результатами. У подальшому, для аналізу діяльності та покращання онкологічної допомоги населенню Чернівецької області планується розширення статистичної бази раку ободової кишки, раку прямої кишки та анального каналу впродовж більш тривалого часу.

Література

1. World Cancer Research Fund and American Institute for Cancer Research Food, Nutrition, Physical Activity, and the Prevention of Cancer: A Global Perspective. – Washington, DC: Amer. Inst. Cancer Res., 2007.
2. Boyle P. Epidemiology of colorectal cancer / P. Boyle, M.E. Leon // Brit. Med. Bull. – 2002. – Vol. 64. – P. 1-25.
3. IARC Scientific Publications No. 160, Lyon, IARC. World Health Organization, mortality database <http://www.who.int/whosis/> (accessed on 07/01/2010).
4. Cancer Incidence and Mortality Worldwide / J. Ferlay, H.R. Shin, F. Bray [et al.] // IARC CancerBase. – Lyon, France. – 2010. – № 10. – P. 334-346.
5. Ferlay J. Estimates of cancer incidence and mortality in Europe in 2008 / J. Ferlay, D.M. Parkin // Eur. J. Cancer. – 2010. – Vol. 46. – P. 765-781.
6. Щепотін І.Б. Порівняльна характеристика стану ураження злоякісними новоутвореннями міського та сільського населення України / І.Б. Щепотін, З.П. Федоренко, А.В. Гайсенко // Клин. онкол. – 2011. – № 1. – С. 4-8.

СТАТИСТИЧЕСКИЕ ПОКАЗАТЕЛИ ЭПИДЕМИОЛОГИИ КОЛОРЕКТАЛЬНОГО РАКА СРЕДИ НАСЕЛЕНИЯ ЧЕРНОВИЦКОЙ ОБЛАСТИ, УКРАИНЫ И МИРА

В.В. Шульгина, А.И. Иващук, С.Ю. Кравчук, И.Я. Гушул

Резюме. Проведён анализ статистических показателей распространенности, заболеваемости и смертности от колоректального рака среди населения мира, Европы, Украины и жителей Черновицкой области с учётом пола и стадии заболевания.

Ключевые слова: рак, кишечник, эпидемиология.

**STATISTICAL INDICATORS OF EPIDEMIOLOGY OF COLORECTAL CANCER AMONG
THE POPULATION OF CHERNIVTSI REGION, UKRAINE AND WORLD**

V.V. Shulhina, O.I. Ivashchuk, S.Y. Kravchuk, I.Y. Hushul

Abstract. Statistics indicators of prevalence, incidence and mortality caused by colorectal cancer in the population of the world, Ukraine and residents of Chernivtsi region with conducted taking into consideration patients' gender and stage of disease.

Key words: cancer, intestine, epidemiology.

Bukovinian State Medical University (Chernivtsi)

Рецензент – доц. І.В. Навчук

Buk. Med. Herald. – 2014. – Vol. 18, № 2 (70). – P. 145-147

Надійшла до редакції 29.10.2013 року

© В.В. Шулґіна, О.І. Іващук, С.Ю. Кравчук, І.Я. Гушул, 2014